

مجازات اعدام و فقر

ترجمه‌ای را که در ذیل ملاحظه می‌کنید خلاصه متنی است که سازمان **ائتلاف جهانی علیه مجازات اعدام** در سال ۲۰۱۷ منتشر کرد. با تشدید هولناک مجازات‌های اعدام در چند ماه گذشته در ایران، و امید به لغو مجازات اعدام در آینده، معتقدیم که محتوای این مقاله، با اینکه بیش از شش سال از انتشار آن می‌گذرد، هنوز قابل تأمل می‌باشد.

گروه مترجمین

10 اکتبر 2017،

ائتلاف جهانی علیه مجازات اعدام به‌مراه سازمان‌های طرفدار الغای مجازات اعدام از سراسر جهان، پانزدهمین روز جهانی علیه مجازات اعدام را گرامی داشتند. امسال ما تمرکز خود را متوجه رابطه بین فقر و مجازات اعدام می‌کنیم. ائتلاف جهانی در حال رسیدگی به این موضوع است زیرا ما می‌دانیم که بسیاری از افراد با زمینه‌های اقتصادی محروم، معمولاً بیشتر در معرض خطر اعدام هستند. در عین حال که ما همیشه به تلاش برای لغو کامل مجازات اعدام ادامه خواهیم داد، باید اطمینان حاصل کنیم که کشورهای طرفدار حفظ این مجازات، دسترسی به دادخواهی را برای همه مردم خود بدون تعصب یا تبعیض فراهم کنند.

مقدمه

این متن اطلاعات جامعی در ارتباط با اعمال مجازات اعدام با فقر و تبعیض اجتماعی - اقتصادی را ملموس‌تر می‌کند. فقر عاملی است که باید در تمام مراحل مجازات اعدام در نظر گرفته شود. در واقع، شرایط اجتماعی و اقتصادی یک متهم در روند مجازات اعدام، به ارزیابی خود جرم ربط پیدا می‌کند که تا حد زیادی بر محاکمه جنایی اثر گذاشته و تأثیر قابل توجهی هم بر روند صدور حکم دارد.

لذا این متن تأثیر فقر را در مراحل مختلف مجازات اعدام ردیابی می‌کند. این نوشته به چهار بخش تقسیم می‌شود: بخش اول زمینه را تنظیم می‌کند و برخی از تعاریف کلیدی را ارائه می‌دهد. بخش دوم تأثیر فقر را در دوره قبل از دستگیری نشان می‌دهد. بخش سوم تأثیر فقر در طول محاکمه را با پرداختن به مسائل مربوط به کمک‌های حقوقی، حق محاکمه عادلانه و مشکل فساد توصیف می‌کند. در نهایت، بخش چهارم روی تأثیر فقر پس از محکومیت، با تجزیه و تحلیل مختصری از شرایط بازداشت افراد در صف اعدام و سپس تأثیر اعدام بر بستگان فرد تمرکز خواهد کرد.

این یادداشت توسط ائتلاف جهانی علیه مجازات اعدام با همکاری مدافعان حقوق بشر به لطف داده‌های ارائه شده توسط شرکت‌های حقوقی **Fredrikson & Byron، P.A.** و **Faegre Baker Daniels** تهیه شده است. همچنین از پایگاه داده‌های جهانی مجازات اعدام، نشریات سازمان عفو بین‌الملل و گزارش مجازات اعدام دانشگاه ملی حقوق در دهلی، در میان دیگر منابع برای این یادداشت استفاده شده است.

چهار چوب

از دهه ۱۹۸۰، یک روند جهانی به سمت لغو مجازات اعدام وجود داشته است، روندی که تا به امروز هم ادامه دارد. به گفته سازمان عفو بین‌الملل، ۱۶ کشور در سال ۱۹۷۷ مجازات اعدام را برای همه جرایم لغو کردند. در حال حاضر دو سوم از تمام کشورها (141) در قانون یا در عمل طرفدار الغای مجازات اعدام هستند.

با این حال، یکی از ویژگی‌های مداوم استفاده از مجازات اعدام این است که به طور جدایی‌ناپذیری همواره با فقر مرتبط بوده. برای کسانی که به دلایل مختلف به اعدام محکوم شده‌اند، نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی در دسترسی به عدالت، در حکم آنها تأثیرگذار می‌باشد. متهمان اغلب فاقد منابع اجتماعی، اقتصادی و سیاسی برای دفاع کافی از خود هستند و در برخی موارد به دلیل موقعیت اجتماعی خود مورد تبعیض قرار می‌گیرند.

به عنوان مثال، در هند، یک مطالعه که توسط دانشکده حقوق دانشگاه ملی دهلی نوتدوین شده، نشان داد که 74.15 درصد از کسانی که به اعدام محکوم شده‌اند (370) متعلق به قشر آسیب‌پذیر اقتصادی جامعه می‌باشند.

در ایالات متحده، در سال 2007، به گفته سازمان ابتکار عدالت برابر (Equal Justice Initiative)، 95 درصد از افراد محکوم به اعدام به طبقه محروم اقتصادی تعلق دارند.

در این کشورها، متهمی که ظرفیت مالی استخدام وکیل خصوصی را ندارد، باید به کمک های حقوقی رایگان که توسط دولت ارائه شده تکیه کند و بعلاوه اغلب به چنین وکلایی حقوق کمتری پرداخت می شود. آنها غالباً برای دفاع از پرونده های حکم اعدام، آمادگی و تخصص ندارند. علاوه بر این، گزارش دانشکده ملی حقوق نشان می دهد که اغلب افرادی که از طبقه محروم در هند هستند، به وکلای منصوب شده توسط دولت اعتماد ندارند. در نتیجه، خانواده های آنها ممکن است تلاش کنند تا برای استخدام یک وکیل خصوصی پول جمع آوری کنند که کیفیت کار این وکلا، اغلب بی اثر است.

یک مطالعه به رهبری سازمان عفو بین الملل و پروژه دفاع و کمک حقوقی (LEDAP-نیجریه) در اکتبر 2008 نشان می دهد که اکثریت قریب به اتفاق جمعیت محکوم به اعدام در نیجریه نیز از افراد محروم اقتصادی جامعه تشکیل شده است. به گفته Chino Obiagwu از LEDAP "روشن می شود که مسائل مربوط به گناهکاری و بی گناهی در سیستم عدالت کیفری نیجریه تقریباً بی ربط است. همه چیز در این خلاصه میشود که آیا شما قادر هستید که هزینه کرده و خود را از سیستم دور نگه دارید - این به معنای پرداخت رشوه به پلیس برای بررسی کافی پرونده شما، پرداخت هزینه یک وکیل برای دفاع از شما و یا پرداخت رشوه برای گذاشتن نام شما در لیست کسانی است که واجد شرایط عفو هستند.

عربستان سعودی همچنان یکی از بالاترین اعدام کنندگان است و به گفته سازمان عفو بین الملل، اتباع خارجی در عربستان سعودی - به ویژه کارگران مهاجر فقیر اهل خاورمیانه، آسیا و آفریقا در سیستم عدالت کیفری در معرض خطر بزرگی قرار دارند. در طول محاکمات، فقدان مهارت های زبان عربی همراه با وضعیت مهاجرت، آنها را در معرض خطر جدی حکم اعدام قرار می دهد.

به گفته ایوان سیمونوویچ، دستیار سابق دبیرکل سازمان ملل در امور حقوق بشر، هیچ مدرک ملموسی درباره اثر بازدارندگی مجازات اعدام بر مجرمان وجود ندارد. از سوی دیگر، شواهدی از ارتباط بین مجازات اعدام و تبعیض علیه جوامع آسیب پذیر حکایت می کند. او تأکید می کند که اکثر افرادی که اعدام می شوند از طبقه فقیر، متعلق به اقلیت ها و یا از نظر اجتماعی محروم هستند.

• فقر چیست؟

فقر تنها یک مسئله اقتصادی نیست، بلکه یک پدیده چند بعدی است که شامل کمبود درآمد و توانایی های اساسی برای داشتن یک زندگی محترمانه است. کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در سال ۲۰۰۱ اعلام کرد که فقر یک وضعیت انسانی است که با محرومیت پایدار یا مزمن از منابع، قابلیت ها، انتخابها، امنیت و قدرت لازم برای برخورداری از استاندارد مناسب زندگی و سایر حقوق مدنی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی مشخص میشود. (E / C.12/2001/10، para. 8)

تعریف فقر می تواند بسیار گسترده باشد، همانطور که فیلیپ الستون، گزارشگر ویژه فقر شدید اظهار داشت: "فقر باید به عنوان یک پدیده چند بعدی و گسترده ای درک شود که منحصر به کمبود درآمد نیست."

کمیسیون داخلی آمریکایی سازمان حقوق بشر می گوید فقر یکی از نگران کننده ترین شرایط حقوق بشر است.¹ این کمیسیون مخصوصاً عنوان می کند که تبعیض و محرومیت اجتماعی افرادی که در فقر زندگی می کنند، مشارکت آنها در زندگی اجتماعی، دسترسی آنها به عدالت، و بهره مندی موثر از حقوق خود را کاهش می دهد. این باید لزوماً تقسیم ناپذیری حقوق را برجسته کند: **نقض یک حق اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی به طور کلی با نقض یک حق مدنی و سیاسی همراه است.**²

¹ کمیسیون بین آمریکایی حقوق بشر، سومین گزارش در مورد وضعیت حقوق بشر در پاراگوئه. OEA/Ser./L/VII.110 doc.

52، March 9، 2001، para. 5.

² کمیسیون بین آمریکایی حقوق بشر، سومین گزارش در مورد وضعیت حقوق بشر در پاراگوئه. OEA/Ser./L/VII.110 doc. 52.

March 9، 2001، para. 4.

• تبعیض چیست؟

در تعریف کلی آن، تبعیض واقعیت رفتار نابرابر و نامطلوب با یک یا چند فرد است³. به طور خاص، تبعیض عمل تمایز قابل شدن ما بین یک فرد یا یک گروه اجتماعی، از دیگری و تنها بر اساس ویژگی های بیرونی (درآمد، تحصیلات، محل اقامت و غیره) و یا ویژگی های ذاتی (جنسیت، قومیت و غیره) به منظور اعمال رفتار خاص و به طور کلی رفتار منفی میباشد⁴.

مجازات اعدام اغلب به شیوه ای تبعیض آمیز اعمال می شود زیرا سیستم عدالت کیفری همیشه از حاشیه نشینی فزاینده محرومان محافظت نمی کند.

با این حال، ماده 7 اعلامیه جهانی حقوق بشر **Universal Declaration of Human Rights** بیان می کند که "همه در برابر قانون برابر هستند و بدون هیچ گونه تبعیضی حق حمایت برابر از قانون را دارند."

مجازات اعدام در ایالات متحده اغلب به عنوان "تبعیض آمیز" و "استفاده نامتناسب علیه فقرا، اقلیت ها و اعضای جوامع نژادی، قومی و مذهبی" مورد انتقاد قرار می گیرد⁵.

ماده 26 میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی **International Covenant on Civil and Political Rights** می گوید: "همه افراد در برابر قانون برابر هستند و بدون هیچ گونه تبعیضی از حمایت در برابر قانون برخوردار هستند. در این رابطه، قانون هر گونه تبعیض را ممنوع می کند و برای تمام افراد، حمایت مساوی و موثر در برابر تبعیض در هر زمینه ای مانند نژاد، رنگ، جنسیت، زبان، مذهب، عقاید سیاسی یا دگر اندیشی، ملیت یا خاستگاه اجتماعی، اموال، تولد یا سایر موقعیت ها را تضمین می کند.

ماده 24 کنوانسیون آمریکایی حقوق بشر **American Convention on Human Rights** تصریح می کند که "همه افراد در برابر قانون برابر هستند. در نتیجه، آنها بدون تبعیض حق دارند از حمایت در برابر قانون برخوردار شوند."

علاوه بر این، منشور آفریقایی حقوق بشر و مردم **African Charter on Human and Peoples' Rights** تبعیض بر اساس ملاحظات اقتصادی را با ایجاد حقوق و تضمین های برابر در ماده 2 خود برای همه افراد صرف نظر از "منشاء ملی و اجتماعی، ثروت، تولد یا هر گونه پایه و وضعیت" ممنوع می کند.

در نهایت، منشور عربی حقوق بشر **Arab Charter on Human Rights** که در سال ۱۹۹۴ به تصویب رسید و در سال ۲۰۰۴ اصلاح شد، شامل ماده ای است که اصل عدم تبعیض بر اساس ثروت یا منشاء اجتماعی را به عنوان یک تکلیف تلقی می کند.

در این زمینه است که قطعنامه 59/2005 کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد در 20 آوریل 2005 "ادامه اجرای مجازات اعدام را تحت قوانین، سیاست ها یا شیوه های تبعیض آمیز محکوم می کند".

تأثیر فقر قبل از محاکمه

• دستگیری

اکثر داده های موجود در حال حاضر مربوط به شرایط اجتماعی و اقتصادی جمعیت گسترده تر زندان بدون تمرکز خاص بر زندانیان مجازات اعدام است. در نتیجه، ما می توانیم عمدتاً به این یافته ها برای ارزیابی رابطه بین فقر و احتمال دستگیری و زندان تکیه کنیم.

در ایالات متحده، افرادی که در مناطق فقیرزندگی می کنند، بیش از حد در معرض حبس قرار دارند. بر اساس یک مطالعه انجام شده توسط بروس وسترن، جامعه شناس آمریکایی در دانشگاه هاروارد، برای مردان سیاه پوست بدون دیپلم، احتمال زندانی شدن در طول عمر آنها 60٪ تخمین زده شده است⁶.

³ یونیسف، برابری پسران و دختران، برگه اطلاعات: https://www.unicef.fr/sites/default/files/userfiles/09-Fiche_thematique_Visite_Lulu.pdf

⁴ Edwige Rude-Antoine، اخلاق وکیل جنایی: به سمت برابری سلاح، پاریس، 2014، p.127. Harmattan.

⁵ عفو بین الملل، حقایق درباره مجازات اعدام را بدانید، ۲۰۱۲.

⁶ بروس وسترن، "زندان های جمعی، جامعه شناسی کلان و فقر"، سالنامه اکادمی علوم سیاسی و اجتماعی آمریکا، آوریل 2013.

• دسترسی به عدالت

دسترسی به عدالت یک اصل اساسی حاکمیت قانون است. در غیاب آن، شهروندان نمی توانند صدای خود را به گوش کسی برسانند و از حقوق خود استفاده کنند، اقدامات تبعیض آمیز را به چالش بکشند و یا تصمیم گیرندگان را درگیر کنند. کشورها باید حق دسترسی به عدالت را برای همه، از جمله اعضای گروه های آسیب پذیر فراهم کنند و تمام اقدامات لازم را انجام دهند تا اطمینان حاصل شود که بدون تبعیض، همه مردم به یک سیستم عادلانه، شفاف و موثر دسترسی داشته باشند.⁷

• کمبود منابع مالی

افرادی که در فقر به سر می برند، زمانیکه کارشان به سیستم عدالت کیفری کشیده میشود، با موانع زیادی روبرو می شوند. کمبود منابع مالی آنها اغلب میزان و کیفیت مشاوره حقوقی دریافت شده را تضعیف می کند و این در حالیست که ظرفیت آنها برای پرداخت هزینه های اداری حیاتی و سایر هزینه های وثیقه محدود میباشد. علاوه بر مخارج مشاوره حقوقی، هزینه های متعدد دیگری در ارتباط با دسترسی به مراجع حقوقی وجود دارد که مانع عمده ای برای فقرا است و به سادگی نمی توانند این هزینه ها را تامین کنند.⁸ مخارج در هر مرحله از روند قانونی همراه با چندین هزینه غیرمستقیم دیگر که شامل پرداخت برای به دست آوردن اسناد قانونی، هزینه های مربوط به شاهدان، به کارگیری متخصصان مستقل، فتوکپی و تماس های تلفنی است، مواجه می شود. تاثیر انباشتگی این هزینه ها یک عامل حیاتی است که مانع از دسترسی فقرا به سیستم قضایی و بهره مندی از آن می شود.⁹

• دسترسی نابرابر به آموزش و اطلاعات حقوقی

در سراسر جهان، سیستم های قضایی بسیار پیچیده هستند و افرادی که با مجازات اعدام روبرو هستند، برای حفظ دفاع خود به کمک متخصص نیاز دارند. افرادی که در فقر زندگی می کنند اغلب دسترسی به آموزش ندارند و همچنین به طور منظم از حمایت های اجتماعی، مالی و قانونی لازم محروم می شوند. بدون چنین تقویتی، افرادی که در فقر زندگی می کنند اغلب در موقعیتی نیستند که درک کاملی از اقدامات منتهی به مجازات اعدام را داشته باشند و در روند دفاع از خود شرکت کنند. آنها ممکن است ندانند که چگونه به حمایت قانونی دست یابند و کمتر احتمال دارد که حقوق خود را بتوانند اظهار کنند و پس از آن ممکن است از حمایت هایی که در قانون وجود دارد نتوانند بهره مند شوند.

دیوان عالی کشور در ایران حکم داد که کسانی که قبل از تصویب قانون آیین دادرسی کیفری ۲۰۱۵، به جرم مواد مخدر محکوم شده بودند، حق درخواست تجدید نظر دارند، اما بسیاری از زندانیان محکوم به اعدام از این پیشرفت بی اطلاع بودند. این احتمال وجود دارد که افرادی که از لحاظ اجتماعی و اقتصادی آسیب پذیر هستند، دسترسی کمتری به این تغییر قانونی داشته باشند. اغلب افرادی که آسیب پذیری های اجتماعی و اقتصادی دارند، سطح تحصیلات پایین تری نسبت به جمعیت عمومی دارند. فقدان آموزش ممکن است به دشواری از درک سیستم حقوقی و تحول آن که آنها و خانواده هایشان تجربه می کنند، کمک کند. این ممکن است به نوبه خود آنها را از امکان درخواست تجدید نظر پس از محکومیت به اعدام محروم کند.¹⁰

⁷ سند سازمان ملل متحد، "دسترسی به عدالت: سازمان ملل متحد و حاکمیت قانون"، موجود در

<https://www.un.org/ruleoflaw/thematicareas/access-to-justice-and-rule-of-law-institutions/access-to-justice/>

⁸ سند سازمان ملل متحد، "فقر شدید و حقوق بشر". در دسترس در

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/67/278&referer=/english/&Lang=E

پاراگراف 17

⁸ سند سازمان ملل متحد با عنوان فقر شدید و حقوق بشر» در دسترس در

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/67/278&referer=/english/&Lang=E

پاراگراف 51

⁹ سند سازمان ملل متحد با عنوان فقر شدید و حقوق بشر» موجود در

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/67/278&referer=/english/&Lang=E برای

51

¹⁰ عفو بین الملل، گزارش 2017/2016. وضعیت حقوق بشر جهان، ص 244

این وضعیت متزلزل همراه است با تمایل سیستم های حقوقی برای حفاظت و تقویت بهتر از منافع ممتازترین افراد، و در عین حال با رفتارهای تخریبی خود، برای محرومان و تهیدستان اهمیت کمتری قایل می شوند.¹¹

به گفته گزارشگر ویژه فقر شدید در سال ۲۰۱۲، "دسترسی محدود به اطلاعات و مشارکت محدود در زندگی سیاسی و اجتماعی به این معنی است که آنها قانون و حقوق خود را نادیده می گیرند"، که مانع واقعی برای دسترسی به عدالت است.

گزارش مجازات اعدام در هند از دانشگاه ملی حقوق، دهلی، نشان می دهد که 74.1٪ از افراد محکوم به اعدام مصاحبه شده (370) از لحاظ اقتصادی آسیب پذیر هستند. بر اساس این گزارش اکثر کسانی که به اعدام محکوم می شوند کمتر تحصیل کرده اند و در میان کسانی که از لحاظ اقتصادی آسیب پذیر هستند، 20٪ هرگز به مدرسه نرفته اند.

• اتباع خارجی و کارگران مهاجر

برخی از کشورها میزبان اتباع خارجی برای انجام کارهای کم درآمد مانند خانه داری و یا کارهای فیزیکی سخت هستند. این کارگران مهاجر اغلب چنین مشاغلی را به این دلیل قبول می کنند که برخاسته از زمینه های اجتماعی و اقتصادی محروم در کشورهای خود هستند. اگر این افراد ملزم به تعامل با سیستم عدالت کیفری باشند، ممکن است علاوه بر مانع مهم فقر، همچنین به دلیل وضعیت آنان به عنوان اتباع خارجی، با تبعیض نیز روبرو شوند.

در برخی از کشورها مانند عربستان سعودی، طبق قانون شریعت، خانواده مقتول، ممکن است قاتل را در ازای دیه "خون بها" عفو کنند، اما کارگران مهاجر اغلب این وجه را ندارند. در نتیجه، آنها ممکن است صرفاً به این دلیل که قدرت مالی، اجتماعی یا سیاسی کافی ندارند اعدام شوند. کارگران مهاجر اغلب فاقد منابع مالی و اجتماعی و همچنین روابط سیاسی مورد نیاز هستند و به احتمال زیاد اعدام خواهند شد.¹² علاوه بر این، احتمال اعدام کارگران مهاجر در عربستان سعودی، هفت برابر بیشتر از شهروندان سعودی است.¹³

تاثیر فقر در طول محاکمه

• کمک های حقوقی

حق متهم برای کمک حقوقی، که در بسیاری از اسناد حقوق بشر بین المللی و منطقه ای گنجانده شده است، برای اطمینان از روند عادلانه و برابری در دادگاه ها ضروری است.¹⁴

ماده 6 کنوانسیون حمایت از حقوق بشر و آزادی های اساسی چندین تضمین در مورد کمک های حقوقی فراهم می کند. در این کنوانسیون آمده است: "هر کسی که متهم به جرم جنایی است، حداقل حقوق زیر را دارد:

(أ) به زبانی که او می فهمد و جزئیات آنرا درک می کند، از ماهیت و علت اتهام علیه او مطلع شود؛

(ب) داشتن زمان و امکانات کافی برای آماده سازی دفاع از خود؛

11 سند سازمان ملل متحد با عنوان فقر شدید و حقوق بشر» موجود در http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/67/278&referer=/english/&Lang=E پاراگراف 25¹³ سند سازمان ملل متحد، "فقر شدید و حقوق بشر". موجود در http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/67/278&referer=/english/&Lang=E para 17¹⁴ گزارش مجازات اعدام هند، 2016. p. 108.

12 عفو بین الملل، قتل به نام عدالت مجازات اعدام در عربستان سعودی، 2015

13 مرکز کرنل در مورد مجازات اعدام در سراسر جهان، "حقایق در مورد مجازات اعدام: عربستان سعودی". در دسترس در :

<http://www.deathpenaltyworldwide.org/country-search-post.cfm?country=Saudi+Arabia>

14 سند سازمان ملل با عنوان فقر شدید و حقوق بشر» در دسترس در http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/67/278&referer=/english/&Lang=E پاراگراف 60

(پ) دفاع شخصی از خود، یا از طریق کمک حقوقی به انتخاب خود، یا اگر پشتوانه کافی برای پرداخت کمک حقوقی نداشته باشد، در صورت لزوم فراهم کردن کمک حقوقی به صورت رایگان.
 (ت) بررسی شاهدان علیه او و به دست آوردن حضور و بررسی شاهدان از طرف او تحت شرایط مساوی با شاهدان علیه او؛
 (ث) در صورتی که نتواند زبان مورد استفاده در دادگاه را بفهمد یا به زبان مورد استفاده در دادگاه صحبت کند، از کمک رایگان مترجم استفاده کند.

در **نیجریه**، اکثر افرادی که به اعدام محکوم می شوند از زمینه های اجتماعی و اقتصادی آسیب پذیر هستند و به کمک های حقوقی کافی دسترسی ندارند.
Olawale Fapohunda، وکیل برجسته حقوق بشر که برای یک سازمان مستقل که کمک های حقوقی رایگان را ارائه می دهد، اعلام کرد که بدلیل عدم وجود یک طرح کمک حقوقی با تامین کامل مالی از طرف دولت، زندانیان محکوم به اعدام که خواهان تجدید نظر در حکم شان هستند، اساساً فاقد "نماینده حقوقی و مشاوره حقوقی" می باشند¹⁵.

قطننامه ۵۹/۲۰۰۵ کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد در ۲۰ آوریل ۲۰۰۵ «نگرانی خود را از ادامه استفاده از مجازات اعدام در سراسر جهان ابراز می کند، به ویژه در مورد کاربرد آن پس از محاکماتی که با استانداردهای بین المللی عدالت مطابقت ندارند و آنکه چندین کشور مجازات اعدام را بدون توجه به محدودیت های مندرج در میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی و کنوانسیون حقوق کودک و پادمانهای تضمین کننده حمایت از حقوق محکومین به اعدام اعمال می کنند.»
 اگر سیستم قضایی قرار است که عادلانه و برابر عمل کند، کسانی که فاقد امکانات مالی هستند بایستی مجاز به داشتن وکیل دادگستری برای یک دفاع قانونی موثر و رایگان باشند.

اگر چه قانون اساسی ایالات متحده متهمان را ملزم به داشتن وکیل می کند، برخی از متهمان در تمام مراحل قانونی، نمایندگی دریافت نمی کنند. به عنوان مثال، در کالیفرنیا، یک تخمین نشان می دهد که حدود ۱۴ درصد از زندانیان محکوم به اعدام در حال حاضر بدون وکیل برای درخواست تجدید نظر مستقیم خود هستند. در ایالت آلاباما، زندانیان محکوم به اعدام، حق مشاوره در دادرسی پس از محکومیت را ندارند.
 این هشدار دهنده است با توجه به اینکه "مهمترین عامل در تعیین اینکه آیا یک متهم مجازات اعدام را دریافت می کند، در کیفیت نمایندگی است که برای او ارائه می دهند"¹⁶.

اغلب معیارهای حاکم بر دسترسی به کمک های حقوقی اختیاری بسیار محدود کننده است.

به عنوان مثال، در **چین**، وکیل منصوب متعلق به یک شرکت حقوقی است که توسط دادگاه انتخاب شده است¹⁷.

منشور عربی حقوق بشر در سال ۲۰۰۴ که توسط هفت کشور از جمله لیبی، سوریه و امارات متحده عربی تصویب شد، در ماده ۱۶ چنین ایجاب می کند: «حق داشتن کمک حقوقی رایگان یک وکیل برای دفاع از خود را در صورتی که منابع مالی کافی برای پرداخت هزینه دفاع از خود نداشته باشد، و اگر تحقق اهداف عدالت لازم باشد و حق داشتن کمک رایگان مترجم در صورتی که نتواند زبان دادگاه را درک کند یا صحبت کند، همچنین نباید مجبور به شهادت علیه خود یا اعتراف به گناه شود.»

دولت **عربستان سعودی** ادعا می کند که وکلایی با بودجه عمومی برای متهمان جنایی فراهم می کند، اما از سال ۲۰۰۸، سازمان عفو بین الملل نشان داده که متهمان معمولاً در محاکمات جنایی وکیل ندارند، و آن متهمانی که به مشاوره دسترسی داشتند، زمان کوتاهی برای آماده سازی پرونده های خود داشتند و در برخی موارد مجاز به ملاقات با وکیل برای آماده سازی دفاع نبودند¹⁸.

¹⁵ IPS، "پروژه لغو مجازات اعدام: فقر و مجازات اعدام دست در دست هم"، ۲۰۰۷. موجود در:

<http://www.ipsnews.net/2007/10/rights-poverty-and-capital-punishment-go-hand-in-hand>

¹⁶ کرنل مرکز در به مرگ مجازات جهانی مرگ مجازات نمایندگی». دسترس در:

<http://www.deathpenaltyinfo.org/death-penalty-representation>

¹⁷ ارتباط فردی ائتلاف جهانی علیه مجازات اعدام با یک وکیل چینی در نوامبر ۲۰۱۶.

¹⁸ عفو بین الملل، **عربستان سعودی: احکام اعدام دسته جمعی در "دادگاه جاسوسی" - مسخره عدالت**، ۲۰۱۶. موجود در:

<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2016/12/saudi-arabia-mass-death-sentences-in-spy-trial-a-travesty-of-justice>

برنامه های کمک های حقوقی یک جزء ضروری از استراتژی برای بهبود دسترسی به عدالت است. با این حال، در برخی از کشورها، وکلای منصوب شده توسط دادگاه گاهی اوقات برای پرونده های مجازات اعدام آماده نیستند و کمک های حقوقی نیز همیشه در تمام مراحل روند تجدید نظر در دسترس نیست.¹⁹ این برنامه ها تنها در صورتی می توانند موثر باشند که به اندازه کافی تامین مالی شوند.

در عمل، کمک های حقوقی همیشه در دسترس نیست. در هند، قانون، حق داشتن وکیل قبل از اولین حضور جلوی قاضی را فراهم می کند.²⁰ با وجود این مقررات، "گزارش مجازات اعدام در هند" نشان می دهد که 89 درصد از زندانیان محکوم به اعدام تا زمانی که اولین حضورشان را در برابر قاضی انجام دادند، نمایندگی نداشتند. تنها 1.6 درصد از پاسخ دهندگان کمک های حقوقی داشتند.²¹

مهم است که تاثیر فقر بر حکم اعدام را برجسته کنیم. سازمان عفو بین الملل گزارش داد که اکثر زندانیان محکوم به اعدام در ایالات متحده نمی توانند خدمات یک وکیل را برای محاکمه بپردازند²² و در نتیجه باید از طرف دادگاه وکیل تسخیری برایشان منصوب شود.

به گفته مرکز اطلاعات مجازات اعدام، "در بسیاری از موارد، وکلای منصوب بیش از حد کار می کنند، حق الزحمه کمتر دریافت می کنند یا فاقد تجربه محاکمه مورد نیاز برای پرونده های مجازات اعدام هستند ... حتی مواردی وجود داشته است که وکلای منصوب شده به پرونده مرگ آنقدر بی تجربه بودند که کاملاً برای مرحله محکومیت محاکمه آماده نبودند. سایر وکلای منصوب شده در طول بخش هایی از محاکمه خوابیده اند و یا تحت تاثیر الکحل به دادگاه رسیده اند."²³

ارتباط واضحی بین عدم تجربه یک وکیل مدافع تسخیری در پرونده های مجازات اعدام و احتمال صدور حکم اعدام یا اعدام وجود دارد.

اثربخشی وکیل یک عامل تعیین کننده در استفاده از مجازات اعدام است، همانطور که کلایو استافورد اسمیت، بنیانگذار سازمان غیردولتی Reprieve اظهار داشت: "مجازات اعدام برای بدترین جنایتکار نیست، برای فرد با بدترین وکیل است."²⁴

ساختن یک دفاع قوی در یک پرونده جنایی می تواند به منابع مالی زیادی نیاز داشته باشد. افرادی که دارای پیشینه اقتصادی محروم هستند، وسیله ای برای پرداخت کارشناسان یا به دست آوردن تحقیقات عمیق تر از حقایق و شواهد ندارند. علاوه بر این، این متهمان ممکن است خودشان در موقعیتی نباشند که بتوانند به طور دقیق تعیین کنند که آیا آنها مشاوره حقوقی کافی دریافت کرده اند.²⁵

در هند، افرادی که از لحاظ اقتصادی آسیب پذیر هستند نیز با احتمال بیشتری برای محکومیت به اعدام به دلیل کیفیت پایین یا عدم وجود کامل نمایندگی قانونی مواجه هستند. به عنوان مثال، ۸۰ درصد از زندانیان محکوم به اعدام که از نظر اقتصادی آسیب پذیر هستند، گزارش دادند که در بازجویی های پلیس وکیل قانونی ندارند.²⁶

• محاکمه عادلانه

حق هر فردی است که توسط یک قاضی مستقل و بی طرف در یک محاکمه عادلانه محاکمه شود.

¹⁹ همانجا.

²⁰ قانون اساسی هند، ماده 22

²¹ دانشگاه ملی حقوق، گزارش مجازات اعدام هند، 2016، ص 133.

²² عفو بین الملل، مجازات اعدام و خودسرانه در دسترس در

<http://www.amnestyusa.org/pdfs/DeathPenaltyFactsMay2012.pdf>

²³ مرکز کرنل در مورد مجازات اعدام در سراسر جهان، "نمایندگی مجازات اعدام". در دسترس در

<http://www.deathpenaltyinfo.org/death-penalty-representation>

²⁴ ربکا لو، قیمت نهایی فقر، «، کانون بینالمللی حقوق در دسترس در

<http://www.ibanet.org/Article/NewDetail.aspx?ArticleUid=096d14f2-359c-4830-8ace-4a16cb937747>

²⁵ استفان بی برایت، شکست در دستیابی به عدالت: نژاد و فقر همچنان بر کسانی که می میرند تاثیر می گذارد.

قانون اساسی، جلد 11، شماره 1 (دسامبر 2008). در دسترس در

<https://www.law.upenn.edu/journals/conlaw/articles/volume11/issue1/Bright11U.Pa.J.Const.L.23.pdf>. (2009)

²⁶ دانشگاه ملی حقوق، گزارش مجازات اعدام هند، 2016. p. 132.

ماده 10 اعلامیه جهانی **حقوق بشر** بیان می کند که "هر کس با برابری کامل حق دارد که توسط یک دادگاه مستقل و بی طرف، در تعیین حقوق و تعهدات خود و هر گونه اتهام کیفری علیه او، دادرسی عادلانه و عمومی داشته باشد."

مواد 14 و 15 میثاق بین **المللی حقوق مدنی و سیاسی**، حق محاکمه عادلانه را فراهم می کند. حق محاکمه عادلانه شامل حق برابری در محکمه ها و دادگاه های دادگستری، حق دادرسی عادلانه و عمومی توسط یک دادگاه صالح، مستقل و بی طرف، حق اطلاع رسانی سریع درباره اتهامات علیه متهم، حق دفاع قانونی و محاکمه بدون تاخیر و حق فرد محکوم برای بررسی مجدد حکم خود می باشد.

ماده 6 کنوانسیون اروپایی حقوق بشر نیز حق محاکمه عادلانه را در شرایط مشابه با اسناد فوق فراهم می کند.

در نهایت، **مواد 12 و 13 منشور عربی حقوق بشر** مقرر می دارد که "همه افراد در برابر دادگاه ها برابر هستند. دولت های عضو استقلال دادگاه ها و حفاظت از قضات در برابر دخالت، فشار یا تهدید را تضمین می کنند. همه اشخاص در قلمرو کشور های عضو حق دارند که از راه حل قانونی استفاده کنند"²⁷.

و اینکه هر کس حق دارد محاکمه عادلانه ای داشته باشد که در آن تضمین های کافی توسط یک دادگاه صالح، مستقل و بی طرف که توسط قانون تاسیس شده است، در قضاوت در مورد اتهامات کیفری علیه او یا در تعیین حقوق و تعهدات او تضمین شود. کشور های عضو کمک مالی به کسانی که فاقد پشتوانه مالی لازم برای پرداخت کمک حقوقی هستند را تضمین خواهند کرد تا آنها بتوانند از حقوق خود دفاع کنند."²⁸

• فساد در سیستم قضایی

فساد در بسیاری از کشورها، از جمله در نیروی پلیس، سیستم قضایی و حتی در میان قوه قضائیه، رایج است. کسانی که دارای امکانات مالی قابل توجه یا یک شبکه اجتماعی قوی هستند ممکن است بتوانند نتایج کارآمدتر و مطلوب تری را به دست آورند. کسانی که امکانات مالی برای پرداخت خدمات بخش حقوقی را ندارند که میبایست رایگان در اختیارشان باشد، دادرسی هایشان به تاخیر می افتد، رد می شوند و یا کاهش می یابند. فساد اغلب با شرایط وحشتناک زندان همراه است. رشوه ممکن است توسط بسیاری به عنوان تنها راه برای زنده ماندن زندانیان در نظر گرفته شود. فساد همچنین ممکن است در سیستم عفو و تخفیف نفوذ کند.²⁹

مجازات اعدام در سراسر جهان، سیستم عدالت کیفری نیجریه با مشکلات جدی فساد روبروست. رشوه یک عمل معمول در طول دادرسی است، از بازجویی پلیس تا زندان. همه می دانند که در زمان دستگیری، پلیس در ازای آزادی درخواست پول میبرد.³⁰

سیستم عفو و تخفیف احکام نیز می تواند در معرض فساد باشد. در حالی که در برخی از کشورها استانداردهای عفو ممکن است مبهم یا دشوار باشد، به راحتی می توان دید که کسانی که منابع مالی کافی دارند از این حق بهره مند می شوند.

در **نیجریه**، به گفته چندین رییس زندان، نام بازداشت شدگان واجد شرایط برای تخفیف حکم در یک لیست ذکر شده است و این به مدیران بستگی دارد که نام کسانی را که سزوار عفو هستند انتخاب کنند. با این حال، به گفته برخی از زندانیان، آنها باید به مقامات زندان پول بدهند تا نام آنها در لیست ظاهر شود.

یک زندانی محکوم به اعدام در نیجریه گفت: مادر من یک زن روستایی است. نمیتونه دخالت کنه او نمی تواند برای من یک سناتور ببیند. به همین دلیل است که ما در زندان می پوسیم.⁴⁰

وجود فساد همچنین با بدتر شدن شرایط وحشتناک زندگی برای محکومان به اعدام همراه است. بدون کمک دوستان یا خانواده در خارج از زندان، کسانی که در فقر هستند با مشکلات بزرگی در دستیابی به غذا یا درمان پزشکی کافی مواجه هستند.

²⁷ منشور عربی حقوق بشر، ماده 12.

²⁸ منشور عربی حقوق بشر، ماده 13.

²⁹ سند سازمان ملل متحد با عنوان فقر شدید و حقوق بشر» در دسترس در http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/67/278&referer=/english/&Lang=E

پاراگراف 57

³⁰ مرکز کرنل در مورد مجازات اعدام در سراسر جهان، "پایگاه داده مجازات اعدام: نیجریه". موجود در:

[https://www.deathpenaltyworldwide.org/country-search-](https://www.deathpenaltyworldwide.org/country-search-post.cfm?country=Nigeria®ion=&method=)

⁴⁰ [post.cfm?country=Nigeria®ion=&method=](https://www.deathpenaltyworldwide.org/country-search-post.cfm?country=Nigeria®ion=&method=) عفو بینالملل، نیجریه: در انتظار جلد،

۲۰۰۸، صفحه ۲۳.

تاثیر فقر بر شرایط زندگی افراد محکوم به اعدام

مفاد میثاق بین المللی در مورد حقوق اقتصادی- اجتماعی و فرهنگی پایه گذار اصول مربوط به حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی افراد می باشد. به عنوان مثال، ماده 11 قرارداد می گوید: "کشورهای عضو این میثاق حق هر کس را برای استاندارد مناسب زندگی برای خود و خانواده اش، از جمله دسترسی به غذا، لباس و مسکن کافی و بهبود مستمر شرایط زندگی به رسمیت می شناسند. کشورهای عضو، اقدامات مناسب را برای اطمینان از تحقق این حق انجام خواهند داد و اهمیت اساسی همکاری بین المللی بر اساس رضایت آزاد را به رسمیت خواهند شناخت. این مقررات باید برای همه افراد، از جمله کسانی که بازداشت و محکوم به اعدام هستند، اعمال شود. در عمل، به نظری رسد که شرایط فعلی بازداشت، اغلب به منابع مالی خود فرد محکوم ارتباط دارد.

مشاهدات کمیسیون داخلی آمریکایی حقوق بشر نشان میدهد که شرایط بازداشت زندانیان با منابع مالی محدود، بدتر از بقیه زندانیان است. آنها نتیجه می گیرند که این به دلیل دشواری دسترسی به خدمات معمولاً مهیا در زندان است که به دلیل نیاز به پرداخت رشوه به نگهبانان یا سایر زندانیان به طور نادرست محدود شده است.³¹

شرایط بازداشت در زندان های هند دشوار خطر جانی دارد زیرا زندان ها به شدت شلوغ هستند. سیستم زندان های هند رسماً ظرفیت نگهداری 332782 نفر را دارد. با این حال، تا پایان سال 2011، زندان ها 372926 زندانی را در خود جای داده اند که بیش از 112 درصد از کل ظرفیت آن است. زندان های هند نیز نمی توانند غذای کافی، آب آشامیدنی و مراقبت های پزشکی فراهم کنند و بهداشت نیز بسیار ضعیف است. برخی از زندان ها، مانند زندان میرزاپور برای زندانیان زن، کاملاً فاقد امکانات پزشکی هستند.³²

• تاثیر فقر بر بستگان پس از اعدام

پیامدهای اقتصادی و اجتماعی حکم اعدام می تواند برای افرادی که در فقر زندگی می کنند چشمگیر باشد. آنها که از آزادی محروم هستند، از درآمد، اشتغال و مزایای اجتماعی نیز محرومند. خانواده نیز به طور مستقیم تحت تاثیر قرار می گیرد، به ویژه اگر فرد محکوم نان آور اصلی خانواده باشد.³³ بار مالی که در طول مراحل قانونی برای اعضای خانواده بوجود می آید نیز می تواند منجر به فقر بیشتر شود.

در رابطه با کودکان، بیشتر اوقات به آنها کمک دولتی ناچیزی میشود: "مراقبان بالقوه جایگزین، از جمله سایر اعضای خانواده، ممکن است فرزندان محکومین به اعدام را قبول نکنند. این می تواند به دلیل هزینه های اضافی حمایت از آنها، نداشتن محل سکونت کافی و یا به دلیل ننگ مرتبط با جرم یا ترس از انتقام توسط کسانی که تحت تاثیر جرم قرار می گیرند باشد. اگر شخص دیگری برای حمایت از کودکان داوطلب نشود، این کودکان مجبور به مراقبت از خودشان میشوند. آنها ممکن است در نهایت در خیابان زندگی کنند، آسیب پذیرتر گردند و در معرض خطر بسیار جدی تری در تبدیل به قربانی جرم، از جمله خشونت جنسی و استثمار گردند، یا ممکن است برای زنده ماندن به جرم و جنایت متوسل شوند.³³

در هند تقریباً نیمی از افراد محکوم به اعدام که سابقه اشتغال خود را به اشتراک گذاشتند، در بخش غیر سازمان یافته کار می کردند و در طول زندگی خود مشاغل کم درآمد و آسیب پذیر داشتند. در میان کسانی که به اعدام محکوم شده اند و از لحاظ اقتصادی آسیب پذیر هستند، 63.2 درصد تنها منبع اصلی درآمد خانواده های خود هستند. برای این افراد، که نان آور اصلی خانواده هایشان هستند، حکم اعدام حتی ویرانگرتر است. این نه تنها به دلیل کمبود منابع برای مخارج قانونی شخص، بلکه همچنین به این دلیل که حکم اعدام تاثیر جدی بر رفاه اقتصادی اعضای خانواده آنها که وابسته به درآمد آنها بودند، خواهد داشت.³⁴

³¹ کمیسیون بین امریکایی حقوق بشر، گزارش اولیه فقر، فقر شدید و حقوق بشر در قاره امریکا، 2016. در دسترس در:

www.iachr.fr

³² وزارت امور خارجه ایالات متحده، گزارش حقوق بشر 2011: هند، شرایط زندان و بازداشتگاه. موجود در:

<http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2011/sca/186463.htm>

³³ دفتر کواکر سازمان ملل متحد، فرزندان والدین محکوم به اعدام یا اعدام: چگونه تحت تاثیر قرار می گیرند؟ چگونه می توان از آنها حمایت کرد؟، 2012. P.5. موجود در:

http://quino.org/sites/default/files/resources/English_Children%20of%20parents%20sentenced%20to%20death%20or%20executed

پی دی اف

³⁴ دانشگاه ملی حقوق، گزارش مجازات اعدام هند، 2016، ص 105

WCADP، ائتلافی متشکل از بیش از ۱۵۵ سازمان غیردولتی، کانون وکلا، نهادهای محلی و اتحادیهها، در ۱۳ مه ۲۰۰۲ در رم ایجاد شد. این سازمان در نتیجه تعهد امضا کنندگان اعلامیه نهایی اولین کنگره جهانی علیه مجازات اعدام که توسط سازمان غیردولتی فرانسوی **Together Against the Death Penalty** (ECPM) در ژوئن ۲۰۰۱ در استراسبورگ سازماندهی شده بود، تاسیس شد. هدف WCADP تقویت ابعاد بین المللی مبارزه علیه مجازات اعدام است. هدف نهایی آن به دست آوردن پایان احکام اعدام و اعدام در کشورهایی است که مجازات اعدام در آنها

لازم الاید است.

WCADP در تلاش است تا با لابی کردن سازمان ها و دولت های بین المللی، سازماندهی رویدادهای بین المللی و تسهیل ایجاد و توسعه ائتلاف های ملی و منطقه ای علیه مجازات اعدام به این اهداف دست یابد. از سال ۲۰۰۳، ۱۰ WCADP اکتبر را روز جهانی مبارزه با مجازات اعدام قرار داده است.

ائتلاف جهانی علیه مجازات اعدام

«rue Michelet» 93100 Montreuil 69

فرانسه +33 1 87 70 43 -

contact@worldcoalition.org

www.worldcoalition.org